LAUSUNTO

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunnalle 21.11.2017

Viite: MmV:n kuulemis- ja lausuntopyyntö 9.11.2017, MmV:n kokous 22.11.2017 klo 09:30.

Asia: HE 170/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+170/2017

Luonnonvarakeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Luonnonvarakeskus kiittää maa- metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa viitekohdassa tarkoitetussa asiassa. Luonnonvarakeskus lausuu seuraavaa:

Luonnonvarakeskus kannattaa muutosesitystä koskien Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (myöhemmin "Metsätietolaki"). Yleisperustelut on tehty huolellisesti ja yksityiskohtaisesti. Luonnonvarakeskus ehdottaa kuitenkin muutamia kohtia täsmennettäväksi.

Laadunvalvonta ja kyberturvallisuus

Luonnonvarakeskus haluaa todeta, että pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteiden mukainen metsävaratiedon tuotanto- ja jakeluprosessia koskeva muutos on merkittävä ja Suomi tulee olemaan edelläkävijä sähköisen ja verkotetun metsävaratiedon avoimuudessa. Sähköiseen ja verkotettuun yhteiskuntaan liittyy kuitenkin mahdollisuuksien lisäksi myös haasteita kuten kyberturvallisuus (Lehto ym. 2017[1]). Tästä syystä Luonnonvarakeskus ehdottaa, että kyberuhkiin varautuminen nostetaan esille myös metsätietolain muutosvalmistelussa ja sen perusteluissa.

Lakiesityksessä Metsätietolain muuttamisesta muutetaan metsävaratietojen virheettömyyttä koskevaa säännöstä siten, että Suomen metsäkeskus voi vastaanottaa muiden toimijoiden toimittamia metsävaratietoja. Esityksen muutos tiedon tuotantoprosessiin on merkittävä. Tällä hetkellä Suomen metsäkeskus vastaa metsätietojärjestelmänsä tiedon tuotannosta ja sen laadunhallinnasta.
Luonnonvarakeskus ehdottaa, että tähän ns. joukkoistamiseen liittyviin seikkoihin ja kyberuhkiin, kuten informaatiovaikuttamiseen tai mahdolliseen tarkoituksellisesti virheellisen tiedon levittämiseen kiinnitetään valmistelussa huomiota, ja metsäkeskus ottaa huomioon nämä seikat joukkoistetun tiedon käyttöä suunnitellessaan ja toteuttaessaan.

Lisäksi lakiehdotuksen 7 §:ssä todetaan Suomen metsäkeskukselle toimitettuja tietoja koskien, että "rekisterinpitäjä ei vastaa näiden tietojen virheettömyydestä". Muutoksen

[1] Lehto, M., Limnéll, J., Innola, E., Pöyhönen, J., Rusi, T. & Salminen, M. 2017. Suomen kyberturvallisuuden nykytila, tavoitetila ja tarvittavat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 30/2017. 78 s.

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
00791 Helsinki Puhelin 0295 326 000 Y-tunnus 0244629-2 luke.fi

perusteluissa, kohdassa 3.3 todetaan kuitenkin, että "Metsäkeskus arvioisi tietojen luotettavuuden, lainsäädäntö velvoittaa metsäkeskusta kiinnittämään huomiota tietojen laatuun. Metsäkeskus päivittäisi kuvioittaisia metsävaratietoja vain luotettavaksi arvioiduilla tiedoilla."

Ottaen huomioon muutoksen merkittävyyden, Luonnonvarakeskus ehdottaa, että lainvalmistelussa kiinnitetään huomiota riskien kartoitukseen virheellisen tiedon osalta ja perusteluissa täsmennetään metsävaratietojen laadunhallinnan kuvausta.

Toimenpide-ehdotusten perustelut

Muutoksen yhtenä tavoitteena on, että metsävaratiedot olisivat kenen tahansa saatavilla. Luonnonvarakeskus pitää tavoitetta tärkeänä.

Metsävaratiedon käyttäjien monipuolistuminen tuo mahdollisuuksien lisäksi uusia haasteita. Yksi niistä on viestinnän selkeys. Perustelun nykytilaa kuvaavassa kohdassa 13 d todetaan seuraavaa:

> "Toimenpide-esitykset perustuvat Hyvän metsänhoidon suosituksiin ja ne on tuotettu pääsääntöisesti malleilla. Maastossa kerätyn aineiston osalta toimenpide-esitykset voivat perustua suunnittelijan esitykseen. Toimenpide-esitys on vain yksi monista metsänkäsittelyn vaihtoehdoista. Ne eivät edusta maanomistajan tahtotilaa eikä maanomistajalla ole velvollisuutta noudattaa niitä."

Myöhemmin kohdassa 2.3. todetaan:

> "Metsävaratiedoissa olevien toimenpide-ehdotusten tavoitteena on aktivoida maanomistajia metsien hoitoon ja käyttöön. Toimenpide-esityksiä on tämän vuoksi pidettävä ympäristötietoina."

Selkeyden vuoksi Luonnonvarakeskus ehdottaa täsmennettäväksi, onko kaikkien saatavilla olevissa ympäristötiedoissa (13 d §) kuviokohtaisesti yksi vai useampi toimenpide-ehdotus ja jos vain yksi, millä perusteilla juuri se on valittu monista metsänkäsittelynvaihtoehdoista.

Luonnonvarakeskus, 21.11.2017

Ilkka P. Laurila
Kehitysjohtaja

Lausunnon ovat valmistelleet tutkimusprofessori Tuula Packalen, tuula.packalen@luke.fi ja erikoistutkija Jussi Nikander jussi.nikander@luke.fi.